

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

มนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่มีเกียรติ ณ เอกอัลลอฮ์¹ ﷻ ที่พระองค์ได้ทรงมอบให้กับมนุษย์ ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ว่า

﴿لَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَا هُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَا هُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا﴾

(الإسراء : 70)

ความว่า “ และโดยแน่แท้ เราได้ให้เกียรติแก่ลูกหลานของอาดัม และเราได้บรรเทาพวกเขาทั้งทางบกและทางน้ำ และได้ให้ปัจจัยยังชีพที่ดีทั้งหลายแก่พวกเขา และเราได้ให้พวกเขาดีเด่นมีเกียรติเหนือกว่าผู้ที่เราได้บังเกิดมาเป็นส่วนใหญ่”

(อัลอิสรอฮ์:70)³

อิบนุกะษีรได้อธิบายว่าอัลลอฮ์ ﷻ ให้เกียรติลูกหลานอาดัม(อะลัยฮิสลาม⁴)และยกย่องพวกเขาด้วยการสร้างมัจลุก⁵ในบรรดามัจลุกของพระองค์ด้วยการสร้างอวัยวะต่างๆอย่างสมบูรณ์ และพระองค์ได้ประทานปัจจัยยังชีพจากสิ่งที่ดีและคุณประโยชน์มากมาย (Ibn Kathir, 1997: 3/67)

¹อัลลอฮ์ หมายถึง พระนามของพระเจ้า ผู้ทรงสร้าง โลกนี้และสรรพสิ่งที่ปวงที่อยู่นบนโลก ผู้เป็นองค์เดียวที่ควรแก่การเคารพสักการะ

²เป็นภาษาอาหรับ อ่านว่า “ศุบหานะฮฺ วะตะอะลา” มีความหมายว่า “พระองค์ทรงมหาวริสุทธิ์และสูงส่งยิ่ง” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องและสรรเสริญพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ หลังจากที่ได้เอนามพระองค์

³การแปลความหมายของอายะฮฺ (โองการ) ได้ยึดคำแปลจากพระมหาคัมภีร์อัลกุรอาน โดยสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทย

⁴ข้อสันติจึงมีแต่ท่าน โดยจะใช้กับบรรดาเราะซูลยกเว้นเราะซูลมุฮัมมัดที่จะใช้ ﷺ อ่านว่า “ซ็อลลัลลอฮุซุอะลัยฮิ วะซัลลัม”

⁵สิ่งที่ถูกสร้าง

และอัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ﴾

(البقرة : 195)

ความว่า “ และจงอย่าโยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศ”

(อัลบะเกาะเราะฮ์:195)

จากหลักฐานข้างต้นเป็นที่กระจ่างชัดว่า มนุษย์นั้นจัดได้ว่าเป็นมัลกุกที่มีเกียรติที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงมอบให้ ซึ่งการดูแลเกียรติของตนเองและผู้อื่นนั้นคือการไม่ดูถูกสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงสร้างและหากมีโรคภัยไข้เจ็บมาคุกคามนั้นต้องไม่ปล่อยชีวิตตนเองและผู้อื่นสู่ความตาย

การให้โลหิตเพื่อทดแทนส่วนที่เสียไปเป็นหนทางเดียวที่จะแก้ไขภาวะช็อกอันเกิดจากการเสียโลหิตในสถานที่ที่ไม่มีโลหิตเพียงพอต่อความต้องการ ซึ่งการตายจากการเสียโลหิตพบได้บ่อย เช่น อุบัติเหตุบนถนนและในโรงงานอุตสาหกรรม ภาวะตกเลือดภายหลังคลอดบุตร การผ่าตัดใหญ่และโรคโลหิตจางบางสาเหตุ เนื่องจากไม่มีโรงงานสร้างโลหิต โลหิตจึงต้องได้มาจากการบริจาคจากเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเท่านั้น (สารานุกรมสำหรับเยาวชนฯ เล่ม 8: 221)

อิสลามให้ความสำคัญในเรื่องการให้ชีวิต และการให้เกียรติในตัวศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกัน เพราะถือว่าสิ่งมีชีวิตทุกชีวิตโดยเฉพาะมนุษย์คือมัลกุกที่ประเสริฐและมีเกียรติ การให้ช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันต้องได้รับการปฏิบัติโดยมิได้แบ่งแยกศาสนาและชาติพันธุ์ และอิสลามได้สั่งห้ามมิให้ผู้ใดทำร้ายหรือเข่นฆ่าผู้ใดผู้หนึ่งที่ไม่มีความผิดอิสลามถือว่าการฆ่าชีวิตหนึ่งที่ไม่มีความผิดย่อมเสมือนการฆ่ามนุษย์ทั้งหมดที่มีอยู่ในโลก

ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ว่า

﴿مَنْ أَجَلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ
أَوْ فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَأَنَّمَا قَتَلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَأَنَّمَا أَحْيَا
النَّاسَ جَمِيعًا﴾

(المائدة: 32)

ความว่า “เนื่องจากเหตุนี้แหละ เราจึงได้บัญญัติแก่งศ์วาน
อิสรออีลว่า แท้จริงผู้ใดฆ่าหนึ่งชีวิตโดยไม่ใช่เป็นการชดเชย
อีกชีวิตหนึ่ง หรือมิใช่เนื่องจากการบ่อนทำลายในแผ่นดินแล้ว
ประหนึ่งว่าเขาได้ฆ่ามนุษย์ทั้งมวล และผู้ใดไว้ชีวิตหนึ่งประหนึ่ง
ว่าเขาไว้ชีวิตมนุษยชาติทั้งมวล”

(อัลมาอิดะฮ์: 32)

จากอายะฮ์ข้างต้นอิบนุกะษีร ได้อธิบายว่าผู้ใดที่ฆ่าชีวิตโดยปราศจากสาเหตุหรือ
ทำลายเพื่อนมนุษย์เสมือนกับว่าเขาได้ฆ่ามนุษย์ทั้งหมด (Ibn Kathir, 1997: 2/61)

คำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการไว้ชีวิตหนึ่งของ
มนุษย์ซึ่งหมายถึงการให้ชีวิตที่รอดพ้นจากการตายและหลีกเลี่ยงการฆ่าโดยไม่ใช่การฆ่าที่อิสลาม
อนุมัติ ด้วย 3 กรณี

ดังวณะของท่านเราะสูลมูฮัมมัด ﷺ ว่า

عَنْ ابْنِ مَسْعُودٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ: قَالَ رَسُولُ اللَّهِ: ((لَا يَجِلُّ دَمُ امْرِئٍ
مُسْلِمٍ إِلَّا بِأَحَدٍ ثَلَاثٍ: الثَّيِّبِ الزَّانِي، وَالنَّفْسِ بِالنَّفْسِ، وَالتَّارِكِ لِدِينِهِ
الْمُفَارِقِ لِلْجَمَاعَةِ))

(البخاري، 2000 : 6370)

ความว่า “รายงานจากอิบนุ มัสอูด⁷ ได้กล่าวว่า ท่านเราะสูล ﷺ
ได้วณะไม่เป็นที่อนุมัติเลือดมุสลิมคนใดคนหนึ่ง เว้นแต่หนึ่งในสาม
กรณี คือ ผู้ที่ลักลอบผิดประเวณี การฆ่าชีวิตหนึ่งด้วยชีวิตหนึ่ง และผู้
ละทิ้งจากศาสนา”

(al-Bukhariy, 2000 : 6370)

⁷เป็นคำภาษาอาหรับอ่านว่า “ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลิม” ซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานความโปรดปรานและความ
ความสันติแก่ท่าน” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องท่านนบีมุฮัมมัด หลังจากที่ได้เอนามของท่าน
⁸เขามีชื่อจริงว่า อับดุลลอฮ์ อิบนุ มัสอูด มีสมญานามว่า อูบ อับดิรเราะฮมาน อับดุลลอฮ์ อิบนุ มัสอูด อพยพครั้งแรกจากมักกะฮ์ไป
ยังอบิสสิเนีย และอพยพครั้งที่สองไปยังมะดีนะฮ์ เขาเข้าร่วมในสงครามบิตรีและเป็นผู้จัดการสังหารอูญูฮ์ฮ์ในสงครามครั้งนั้น
และเขาได้ถูกรับรองจากท่านเราะสูล ﷻ ว่าจะได้เข้าสวรรค์ เขาเป็นคนที่รับใช้ใกล้ชิดท่านเราะสูล ﷻ อย่างที่สุด และเขาถึงแก่
อสัญกรรมที่นั่นในยุคของอูสมาน เป็น อัฟานในปี ฮ.ศ.32 และศพของเขาถูกฝังที่บะกัฮ์ ขณะอายุได้ 66ปี (อิบนุ ญะอฺร อัลอัศเกาะ
ลานีฮ์, 4945)

⁸ขออัลลอฮ์ทรงประทานความพึงพอใจแก่ท่าน

และอัลลอฮ์ ﷻ ตรัสว่า

﴿وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَحَزَّ أُولُوهُ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعْنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا﴾

(النساء : 93)

ความว่า “และผู้ใดฆ่าผู้ศรัทธาโดยจงใจ การตอบแทนแก่เขาก็คือนรกญะฮันนัม โดยที่เขาจะอยู่ในนั่นตลอดกาล และอัลลอฮ์ ﷻ ทรงกริ้วโกรธเขาและทรงลงนัดโทษเขา และได้ทรงเตรียมไว้สำหรับเขาซึ่งการลงโทษอันใหญ่หลวง”

(อันนิซาอู : 93)

อิบนุกะษีรได้อธิบายเพิ่มเติมว่าอัลลอฮ์ ﷻ ทรงห้ามมุอิมิน¹⁰ ฆ่าเพื่อนมุอิมินด้วยกัน ไม่ว่าจะกรณีใดๆ นอกจาก 3 พวกตามที่ปรากฏในหะดีษข้างต้น (Ibn Kathir , 1997 : 1 / 651)

ดังนั้น จากหลักฐานทั้งสองข้างต้นชี้ให้เห็นถึงการห้ามในการฆ่าชีวิตมุสลิมด้วยกัน ซึ่งอาจเกิดจากการการฆ่าโดยตรง หรือการฆ่าทางอ้อมด้วยการปฏิเสธการช่วยเหลือซึ่งเป็นวิธีการที่อิสลามไม่อนุมัติ เพราะถือว่าเป็นการตัดชีวิต แท้จริงอิสลามส่งเสริมให้ไว้ชีวิตโดยอาศัยเจตนารมณ์พื้นฐานคือการให้ชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในภาวะคับขัน และมีความมั่นใจว่า การรักษาด้วยวิธีการดังกล่าวนี้จะสามารถรักษาชีวิตให้พ้นจากอันตรายได้¹¹

การปฏิเสธที่จะรับการรักษาในช่วงเวลาคับขันดังกล่าวนี้ถือเป็นการนำพาชีวิตสู่หายนะ ซึ่งอิสลามได้สั่งห้ามมิให้กระทำอย่างเด็ดขาด

ดังคำตรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ว่า

﴿وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلُكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ﴾

(البقرة : 195)

⁹สาปแช่ง

¹⁰ผู้นับถือศาสนาอิสลามและปฏิบัติสิ่งที่อัลลอฮ์ ﷻ สั่งใช้อย่างเคร่งครัด

¹¹Che Cob bin Mat, 1991: 25.

ความว่า “และพวกเจ้าจงบริจาคนในหนทางของอัลลอฮ์ﷻ และจงอย่า
โยนตัวของพวกเจ้าสู่ความพินาศและจงทำดีเถิด แท้จริงอัลลอฮ์ﷻนั้น
ทรงชอบผู้กระทำดีทั้งหลาย”

(อัลบะเกาะเราะฮ์:195)

จากอายะฮ์ข้างต้น แสดงให้เห็นถึงคำสั่งใช้ของอัลลอฮ์ﷻ ในการบริจาคนเพื่อ
หนทางของพระองค์ ขณะเดียวกันพระองค์ทรงห้ามการนำตัวเองสู่ความพินาศ(ความตาย)ไม่ว่ากรณี
ใดๆ และทรงกำชับให้มีการปฏิบัติในสิ่งที่ดี เพราะพระองค์ทรงโปรดปรานผู้ปฏิบัติสิ่งที่ดี

จังหวัดปัตตานีเป็นอาณาจักรที่เก่าแก่และมีความเจริญรุ่งเรืองทำให้เป็นแหล่งศูนย์
รวมของประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา มาตั้งแต่ในอดีต ปัจจุบันเป็นแหล่งชุมชนที่มีผู้อยู่
อาศัยหนาแน่น โดยเฉพาะบริเวณลุ่มแม่น้ำปัตตานี จำนวนประชากร ณ เดือนกันยายน 2553 รวม
ทั้งสิ้น 655,259คน แยกเป็นชาย 323,573 คน หญิง 331,686 คน จำนวนหลังคาเรือน157,145หลังคา
เรือน ประชาชนส่วนใหญ่ร้อยละ 87.60 นับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 12.39 นับถือศาสนาพุทธ และ
ร้อยละ 0.01 นับถือศาสนาคริสต์และศาสนาอื่นๆ โดยเฉพาะอำเภอเมืองมี 33 ตำบล 66 หมู่บ้าน 10
องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) 1 เทศบาล และ 18 ชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนา
อิสลาม รวม 108,368 คน คิดเป็นร้อยละ 88¹² อาชีพหลักของชาวปัตตานีส่วนใหญ่ทำการเกษตรและ
ประมงภาษาที่ใช้ในจังหวัดปัตตานีในปัจจุบันเป็นภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษามลายูถิ่นปัตตานี ภาษา
มลายูถิ่นปัตตานี นับเป็นสมบัติอันล้ำค่าของชาวไทยในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อีกทั้งเป็นภาษา
ที่ใช้พูดคุยสนทนาในชีวิตประจำวัน และใช้กันอย่างแพร่หลายในระหว่างชาวไทยมุสลิมด้วยกัน
อย่างไรก็ตามเนื่องจากภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีสถานภาพเป็นเพียงภาษาถิ่น จึงมีบทบาทเฉพาะใน
การพูดเท่านั้น หากจะต้องติดต่อสื่อสาร โดยการเขียน ชาวไทยมุสลิมมักจะใช้ภาษามลายูมาตรฐาน
โดยใช้อักษรยาวี และสำหรับคนรุ่นใหม่ซึ่งรู้ภาษาไทย มักจะใช้ภาษาไทยในการเขียนมากขึ้น¹³

ชาวปัตตานีมีชีวิตที่เรียบง่ายและมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น เช่น การแต่งกาย ภาษา
ขนบธรรมเนียมประเพณี โบราณสถานคู่มบ้านคู่มืองเป็นประวัติศาสตร์ของเมืองปัตตานี และความ
เป็นอยู่ที่ผูกพันสามัคคีกันฉันท์พี่น้องที่ทุกคนยอมรับที่นับว่าเป็นเสน่ห์สำหรับปัตตานีแต่แล้วเสน่ห์
ที่เคยสร้างความรักความสามัคคี กลับเป็นความเป็นความรู้สึกที่อยู่กันอย่างหวาดระแวงเพราะความ
ไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ตั้งแต่อดีตเรื่อยมาจนถึงปัจจุบันที่ยังคงมีการลอบยิงการปะทะ

¹²สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2553)

¹³ บรรยายสรุปจังหวัดปัตตานี ปี 2554. กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศและการสื่อสาร. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี.

กับเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาทิ เหตุการณ์ที่กลายเป็นตัวเร่งอุทกภัยในพื้นที่ภาคใต้เกิดขึ้นเมื่อ 28 เมษายน 2547 มีการบุกโจมตีเจ้าหน้าที่ในระยะเวลาไล่เลี่ยกัน 11 จุดมีผู้เสียชีวิตถึง 108 คนในจำนวนนี้เป็นเจ้าหน้าที่รัฐเพียง 1 คนเหตุการณ์รุนแรงที่สุดเกิดขึ้นที่มัสยิดกรือเซะเมื่อฝ่ายตำรวจได้ใช้ปืนและอาวุธหนักยิงตอบโต้กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบซึ่งเข้าไปหลบซ่อนตัวในมัสยิดกรือเซะจนมีผู้เสียชีวิตเฉพาะในมัสยิดถึง 32 คนความรุนแรงและความตายที่กรือเซะถูกตั้งคำถามต่อนโยบายเชิงปฏิบัติที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนของเจ้าหน้าที่และถูกตั้งคำถามจากนานาชาติ โดยเฉพาะจากกลุ่มโลกมุสลิมทำให้รัฐบาลต้องแต่งตั้ง "คณะกรรมการอิสระไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีเหตุการณ์มัสยิดกรือเซะ" เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2547 ได้ข้อสรุปว่า การตัดสินใจใช้กำลังและความรุนแรงเข้ายุติสถานการณ์ของเจ้าหน้าที่โดยเฉพาะการใช้ระเบิดสังหารขว้างเข้าไปภายในมัสยิดถึง 8 ลูกถือว่าเกินกว่าเหตุ (คณะกรรมการอิสระไต่สวนข้อเท็จจริงกรณีเหตุการณ์มัสยิดกรือเซะ 2547) และเหตุการณ์รุนแรงที่เกิดขึ้นกลางดึกของวันที่ 16 ตุลาคม 2548 ที่วัดพรหมประสิทธิ์ อ.ปะนาเระ จ.ปัตตานี เมื่อคนร้ายบุกเข้าไปฆ่าพระภิกษุและลูกศิษย์วัดรวม 3 ศพ พร้อมกับวางเพลิงเผาโบสถ์และกุฏิเสียหายหนึ่งหลัง ความเหี้ยมโหดที่เกิดขึ้นนำมาซึ่งการรุมประณามจากหลายฝ่าย ทั้งสื่อมวลชน นักวิชาการ นักการเมือง กอ.ส. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ คณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย และ กอ.สสส.จชต. สถานการณ์กลายเป็นการเผชิญหน้าระหว่างต่างศาสนา รัฐบาลทักษิณจึงต่ออายุการบังคับใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉินฯ ออกไปถึงวันที่ 19 มกราคม 2549 ด้วยเหตุผลว่าฝ่ายก่อความไม่สงบพยายามสร้างความเสียหายให้เจ้าหน้าที่ ทำลายความน่าเชื่อถือของภาครัฐในการคุ้มครองประชาชนผู้บริสุทธิ์ ต่อมาในเดือนมกราคม 2549 กฎหมายฉบับนี้ก็ได้รับการต่ออายุอีกสามเดือนหลังจากใช้บังคับแล้วหกเดือน ท่ามกลางการวิพากษ์วิจารณ์ว่าการประกาศใช้ พ.ร.ก. ฉุกเฉิน ไม่ได้ช่วยให้สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนใต้ลดน้อยลงแต่อย่างใด¹⁴

สถานการณ์ความรุนแรงตั้งแต่อดีตจวบมาถึงปัจจุบันที่ทวีความรุนแรงที่ไม่มีทีท่าจะสงบที่นำไปสู่การเกิดผลกระทบมากมายทั้งภาคสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต้องสูญเสียบุคคลหลายแขนง หลากหลายสาขาอาชีพ ชาวชนที่มีความสามารถที่เป็นผู้บริสุทธิ์จำนวนมากที่จะร่วมขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศ และจากเหตุการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำการช่วยเหลือเพื่อรองรับผู้บาดเจ็บที่เสียโลหิตด้วยการขอรับบริจาคโลหิต เพื่อมาช่วยชีวิตผู้บาดเจ็บจากสถานการณ์

¹⁴ วรชัย ทองไทยและสุริย์พร พันพิ่ง, บรรณาธิการ. 2549. งานประชุมวิชาการประจำปี "ประชากรและสังคม" ครั้งที่ 2 มหาวิทยาลัยมหิดล.

นายแพทย์สุทธิพงษ์ ทักษิณสัมพันธ์ ผู้อำนวยการธนาคารโลหิต ประจำโรงพยาบาลปัตตานี เปิดเผยว่า ขณะนี้ปริมาณโลหิตในธนาคารโลหิต โรงพยาบาลปัตตานี มีไม่เพียงพอต่อความต้องการใช้โลหิตที่มีมากถึง 4,000–5,000 ซีซีต่อวัน เนื่องจากมีผู้บริจาคโลหิตเฉลี่ย 450 ซีซีต่อวัน หรือน้อยกว่า บางครั้งโรงพยาบาลออกไปขอรับบริจาคโลหิต ชาวบ้านไม่เข้าใจว่ามาขอรับบริจาคโลหิตเพื่ออะไร ทำให้ไม่ได้รับบริจาคโลหิต แต่ละวันยอดผู้มาบริจาคมีเพียง 3–5 คน และบางวัน 1–2 คนเท่านั้น โลหิตส่วนใหญ่ได้มาจากการบริจาคของทหาร จากค่ายทหารเยาวชน นักเรียน นักศึกษา จากสถาบันการศึกษาต่างๆ ที่ทางโรงพยาบาลออกจัดกิจกรรมขอรับบริจาคในช่วงเปิดภาคเรียน ขณะที่ช่วงปิดภาคเรียน ซึ่งเป็นช่วงที่ไม่สามารถจัดกิจกรรมขอรับบริจาคโลหิตได้ จึงเป็นช่วงที่ขาดแคลนโลหิตอย่างมาก ผู้บริจาคโลหิตส่วนใหญ่ นับถือศาสนาพุทธ ส่วนมุสลิมบริจาคโลหิตน้อยมาก เนื่องจากกลัวความเจ็บปวด กลัวเข็มฉีดยา บางคนบริจาคโลหิตให้เฉพาะญาติเท่านั้น เพราะไม่ต้องการให้โลหิตของตนไปอยู่กับคนอื่น โดยเฉพาะคนต่างศาสนา¹⁵

ดังนั้น พฤติกรรมการบริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีเป็นดัชนีชี้วัดได้ถึงความแตกต่างในด้านทัศนคติของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานีที่อาจส่งผลให้จำนวนของผู้บริจาคโลหิตมีจำนวนน้อย บางครั้งอาจมีเหตุผลเฉพาะบุคคลที่คนทั่วไปไม่สามารถทราบได้ นอกจากการได้ไปสอบถามจากคนเหล่านั้นด้วยตนเอง ส่วนหนึ่งจากงานวิจัยถึงปัจจัยในการบริจาคโลหิตของกลุ่มผู้บริจาคโลหิตและกลุ่มผู้ไม่บริจาคโลหิตที่สำคัญได้แก่ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต รองลงมาคือปัจจัยด้านชื่อเสียงของศูนย์บริการโลหิตแห่งชาติ สภากาชาดไทยและปัจจัยด้านอิทธิพลของจิตใจและสังคม ส่วนเหตุผลของการไม่บริจาคโลหิต เพราะเกิดความกลัวการติดเชื้อโรคจากการบริจาคโลหิต กลัวติดเชื้อโรคเอดส์จากการใช้เข็มเจาะโลหิต หรือผู้ไม่บริจาคโลหิตไม่พร้อมที่จะบริจาคโลหิต เพราะมีโรคประจำตัวที่เป็นอุปสรรคต่อการบริจาคโลหิตและเกิดความรู้สึกว่าการสูญเสียโลหิตออกจากร่างกายก่อให้เกิดอันตรายสืบเนื่องมาจากผู้ไม่บริจาคโลหิตยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตอยู่ จึงทำให้ไม่บริจาคโลหิต (อินทิรา บางสุวรรณ, 2537: บทคัดย่อ)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานีที่เป็นประเด็นปัญหาพร้อมสมัยที่ส่งผลกระทบต่อสังคมในภาพรวมประกอบกับงานวิจัยปัจจุบันยังไม่มีผู้ศึกษาประเด็นปัญหาในเชิงกรอบ

¹⁵สุทธิพงษ์ ทักษิณสัมพันธ์. ทีวีศักดิ์ ปี, 14 กรกฎาคม 2554

อิสลาม และเพื่อรับทราบถึงทัศนคติของสังคมมุสลิมในปัจจุบันที่มองว่าการบริจาคโลหิตไม่สามารถกระทำได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาทัศนคติการบริจาคโลหิตเพื่อเป็นแนวทางในการทำความเข้าใจกับมุสลิมให้มีการบริจาคมมากขึ้นและสร้างทัศนคติที่ดีในการบริจาคโลหิตเพื่อเป็นหนทางที่ดีอีกทางหนึ่งในการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1.3.1 เพื่อศึกษาบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

1.3.2 เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของมุสลิมใน

อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี

1.3.3 เพื่อศึกษาทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมอำเภอเมือง จังหวัด

ปัตตานี

1.3.4 เพื่อเปรียบเทียบทัศนคติการบริจาคโลหิตของของมุสลิมอำเภอเมือง

จังหวัดปัตตานี จำแนกตามลักษณะทางประชากร เศรษฐกิจ สังคมและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

1.3 ประโยชน์และความสำคัญของการวิจัย

1.3.1 ประโยชน์ต่อการศึกษา

1.3.1.1 ทำให้ทราบบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

1.3.1.2 ทำให้ทราบระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของมุสลิมใน

อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี

1.3.1.3 ทำให้ทราบทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมในอำเภอเมือง จังหวัด

ปัตตานี

1.3.1.4 ทำให้ทราบความแตกต่างของทัศนคติการบริจาคโลหิตของมุสลิมใน

อำเภอเมืองจังหวัดปัตตานีที่มีลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจ สังคมและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตต่างกัน

1.3.2 ประโยชน์ต่อสังคม

1.3.2.1 เป็นแนวทางประกอบการตัดสินใจวางนโยบายของรัฐในเรื่องการ
บริจาคโลหิตที่ใช้เฉพาะมุสลิมได้

1.3.2.2 เป็นแนวทางสำหรับรัฐเพื่อสามารถนำนโยบายการบริจาคโลหิตในการ
ประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับหลักการอิสลามและตามความต้องการของมุสลิมได้

1.3.2.3 สามารถเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดของสาขา
บริการโลหิตแห่งชาติเหล่ากาชาดจังหวัดปัตตานีในการชักจูงให้มีการบริจาคโลหิตเพิ่มขึ้นใน
อนาคต

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ มุสลิมอำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี จำนวน
108,368 คน¹⁶

1.4.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ มุสลิมอำเภอเมืองจังหวัดปัตตานี
รวมทั้งหมด 400¹⁷ คน

¹⁶สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดปัตตานี (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2553)

¹⁷คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของทาโรยามาเน่

1.4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

1.4.3.1 ตัวแปรต้น

1. ลักษณะทางด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม

ก. เพศ

ข. สถานภาพ

ค. สถานะทางสังคม

ง. อายุ

จ. อาชีพ

ฉ. รายได้ของครอบครัว

ช. ระดับการศึกษาด้านศาสนา

ซ. ระดับการศึกษาด้านสามัญ

ฌ. ประวัติโรคประจำตัว

ญ. ชุมชนที่อยู่อาศัย (ภูมิลำเนา)

ฎ. ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย

ก. ชุมชนเมือง (ในเขตเทศบาล)

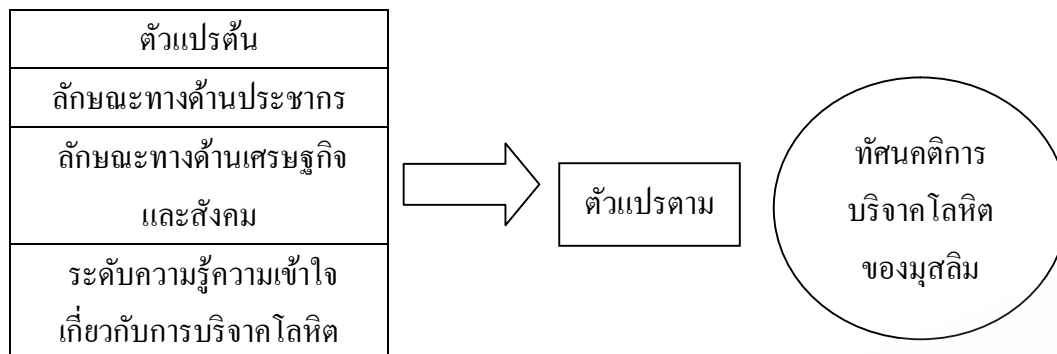
ข. ชุมชนชนบท (นอกเขตเทศบาล)

2. ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต

1.4.3.2 ตัวแปรตาม คือ ทักษะคติต่อการบริจาคโลหิตของมุสลิม อำเภอเมือง

จังหวัดปัตตานี โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ 5= เห็นด้วยอย่างยิ่ง 4= เห็นด้วย 3= ไม่แน่ใจ 2= ไม่เห็นด้วย และ 1= ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

1.4.4 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวความคิดในการวิจัย

ลักษณะทางด้านประชากร ได้แก่ 1. เพศ 2. อายุ 3. สถานภาพ 4. ประวัติ

โรคประจำตัว

ลักษณะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ 1.อาชีพ 2. รายได้ของครอบครัว 3. สถานะทางสังคม 4. ระดับการศึกษาด้านศาสนา 5. ระดับการศึกษาด้านสามัญ 6. ชุมชนที่อยู่อาศัย (ภูมิลำเนา) 7. ลักษณะชุมชนที่อยู่อาศัย (ชุมชนเมือง ชุมชนชนบท)

ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต คือ การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตของกลุ่มตัวอย่าง

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดนิยามศัพท์ดังนี้

ทัศนคติ หมายถึง เป็นผลรวมของความรู้สึกของแต่ละบุคคลที่อาจส่งผลให้เกิดความโน้มเอียงที่เด่นชัดในการมีปฏิกิริยาตอบโต้ในทางที่ชอบหรือไม่ชอบต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด

การบริจาคโลหิต หมายถึง การสละโลหิตออกจากร่างกายทำโดยการเจาะออกทางเส้นโลหิตดำบริเวณข้อพับแขนแล้วเก็บโลหิตในถุงบรรจุโลหิต (Blood Bag) ปริมาณตั้งแต่ 350 – 450 มิลลิลิตรหรือประมาณร้อยละ 10 – 12 ของปริมาณโลหิตในร่างกายขึ้นอยู่กับน้ำหนักของผู้บริจาคโลหิต (โลหิต 1 ยูนิตมีโลหิตประมาณ 350 – 450 มิลลิลิตรหรือซี.ซี) ซึ่งการบริจาคโลหิตในปริมาณดังกล่าวไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริจาค

ทัศนคติต่อการบริจาคโลหิต หมายถึง ความคิดเห็นของมุสลิมที่มีต่อการบริจาคโลหิต

1.6 ข้อตกลงเบื้องต้น

1.6.1 สัญลักษณ์ อ่านว่า “ศุบหานะสุ วะตะอาลา” เป็นภาษาอาหรับมีความหมายว่า “พระองค์ทรงมหาบริสุทธิ์และสูงส่งยิ่ง” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องและสรรเสริญพระองค์อัลลอฮ์หลังจากที่ได้เอนามพระองค์

1.6.2 สัญลักษณ์ อ่านว่า “คีอ์ลล่อฮุสุ อะลัยฮี วะสัลลัม” เป็นภาษาอาหรับซึ่งมีความหมายว่า “ขออัลลอฮ์ทรงประทานความโปรดปรานและความสันติแก่ท่าน” เป็นคำสุภาพที่มุสลิมใช้กล่าวยกย่องท่านเราะสูลมูฮัมมัดหลังจากที่ได้เอนามของท่าน

1.6.3 สัญลักษณ์ อ่านว่า “เราะฎียัลล่อฮุ อันฮู” เป็นภาษาอาหรับซึ่งหมายถึง “ขออัลลอฮ์ทรงประทานความพึงพอใจแก่ท่าน”

1.6.4 การอ้างอิงอัลกุรอานจะระบุชื่อซูเราะฮ์กับหมายเลขอายะฮ์

1.6.5 การอ้างอิงอัลหะดีษจะระบุชื่อผู้บันทึกกับหมายเลขหะดีษ

1.6.6 เครื่องหมาย เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับอายะฮ์อัลกุรอาน

1.6.7 เครื่องหมาย ((.....)) เป็นเครื่องหมายที่ใช้กำกับสำนวนหะดีษ

1.6.8 การแปลความหมายอายะฮ์อัลกุรอานผู้วิจัยจะยึดคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมคำแปลเป็นภาษาไทยของสมาคมนักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทยฉบับแปลศูนย์กษัตริย์พะฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอานอัลมาดีนะฮ์ซาอุดีอาระเบีย

1.6.9 เครื่องหมาย “.....” เป็นเครื่องหมายที่ใช้สำหรับการแปลความหมายของอัลกุรอานและอัลหะดีษตลอดจนคำพูดของนักวิชาการที่นำมาอ้างอิง

1.6.10 การปริวรรตอักษรอาหรับเป็นอักษรไทยใช้กฎเกณฑ์ที่กำหนดโดยวิทยาลัยอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1.6.11 การอ้างอิงเชิงอรรถ เป็นการอ้างอิงอธิบายเพิ่มเติมในข้อความหรือสิ่งที่ผู้วิจัยเห็นว่าสำคัญและควรทำการอธิบายเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากขึ้น